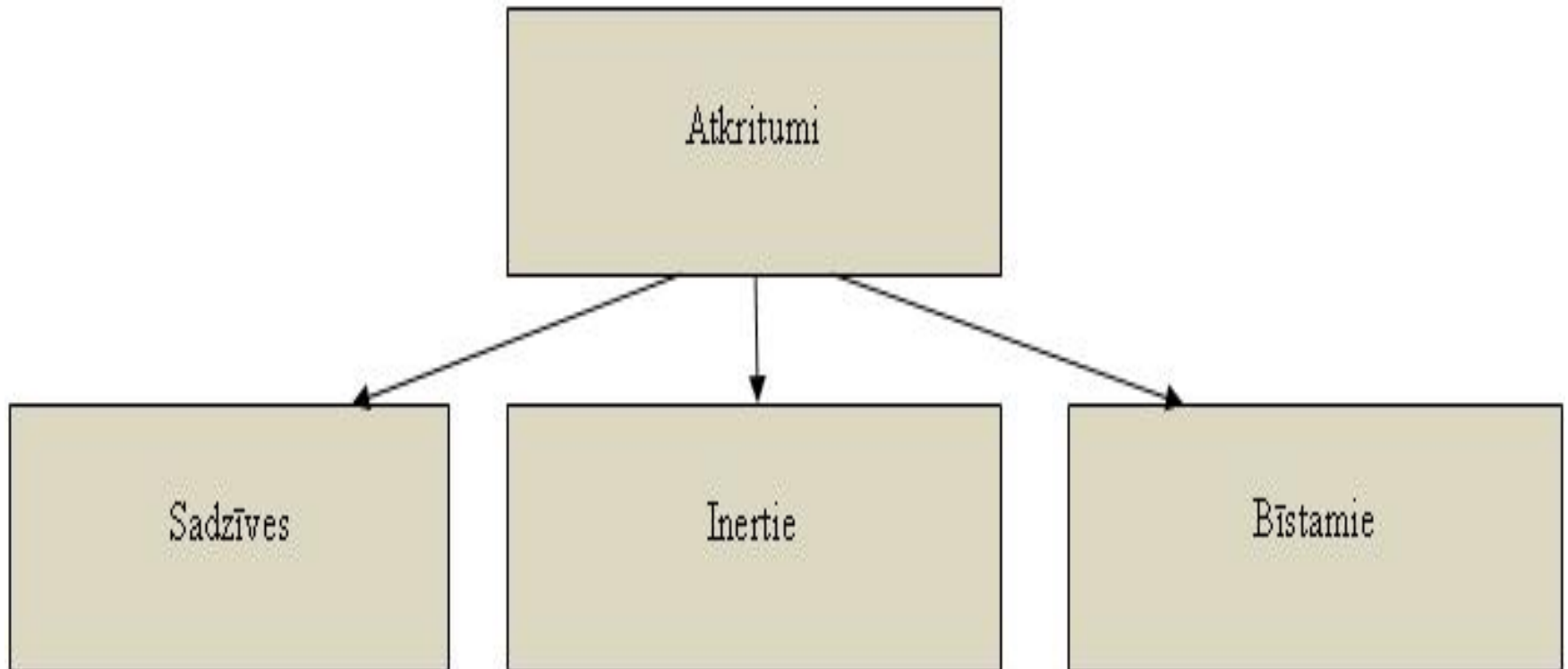

Atkritumu apsaimniekošana - problēmas un iespējas pašvaldībās

22.05.2014. Rīga

Atkritumu iedalījums darbību reglamentēšanai

Atkritumu «radītāji» teritorijā

- Mājsaimniecības
- Ražotāji (industriālie)
- Bīstamie (industriālie un sadzīvē radušies)
- Iestādes, uzņēmumi, veikali u.c. teritorijā “atpazīstamie”
- Tūristi, makšķernieki u.c. iebraucēji un caurbraucēji teritorijā

Atšķirīga situācija reģionos!

Prece – atkritumi - resursi

Atkritumi ir resurss. Stratēģiski svarīga nozare!

Ko darīt?

- Savākt
- Sašķirot
- Sagatavot pārstrādei
- Pārstrādāt
- Papildus produkti (humuss, biogāze, jaunas lietas...)
 - Sadarbība, partnerība- vieta visiem “spēlētājiem”
- Pārstrādāt pašiem vai pārdot pārstrādei?
- Apglabāt

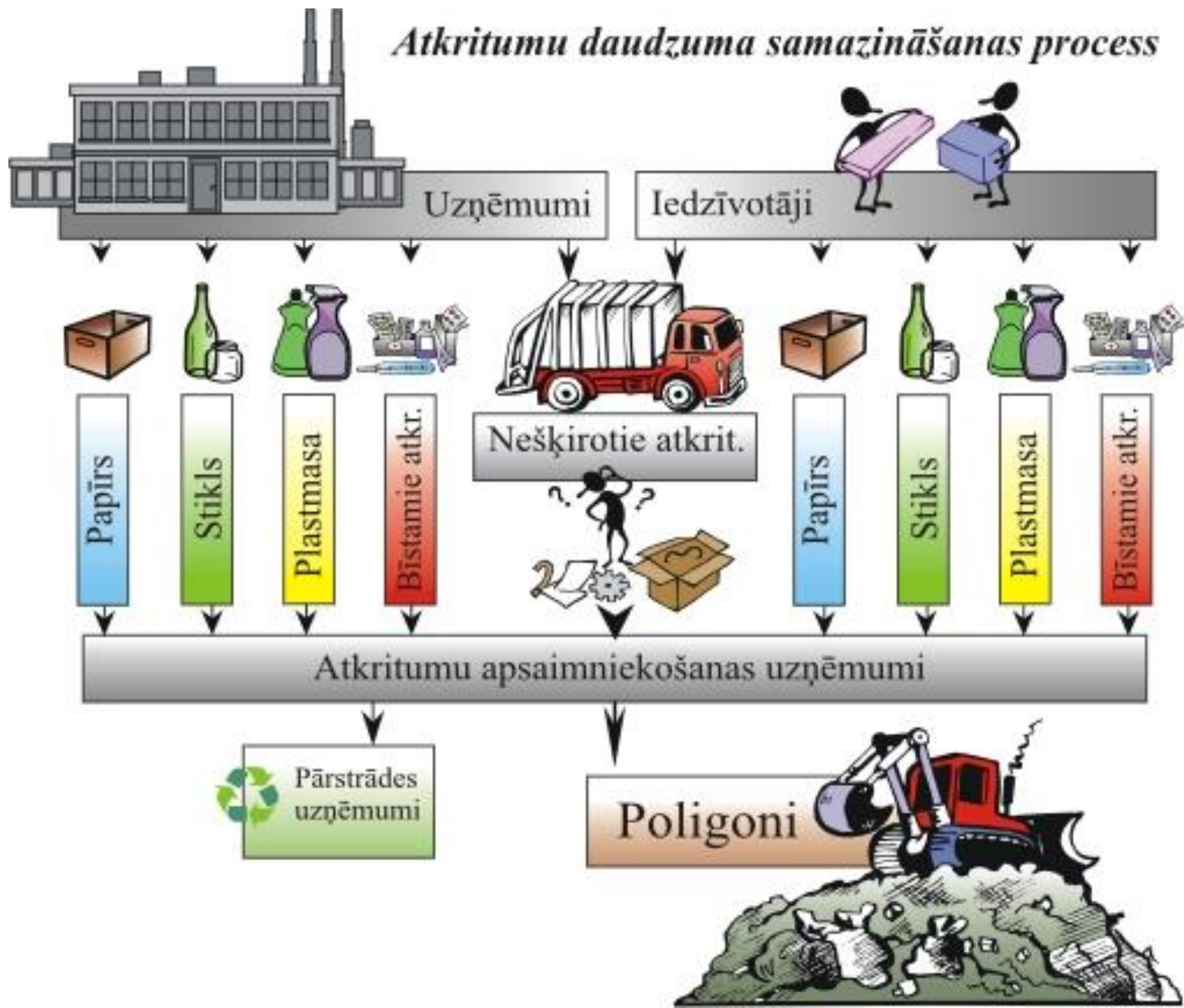
teritorija un apjomi!

pašvaldību loma? **(ekonomiskais pamatojums AAR!)**

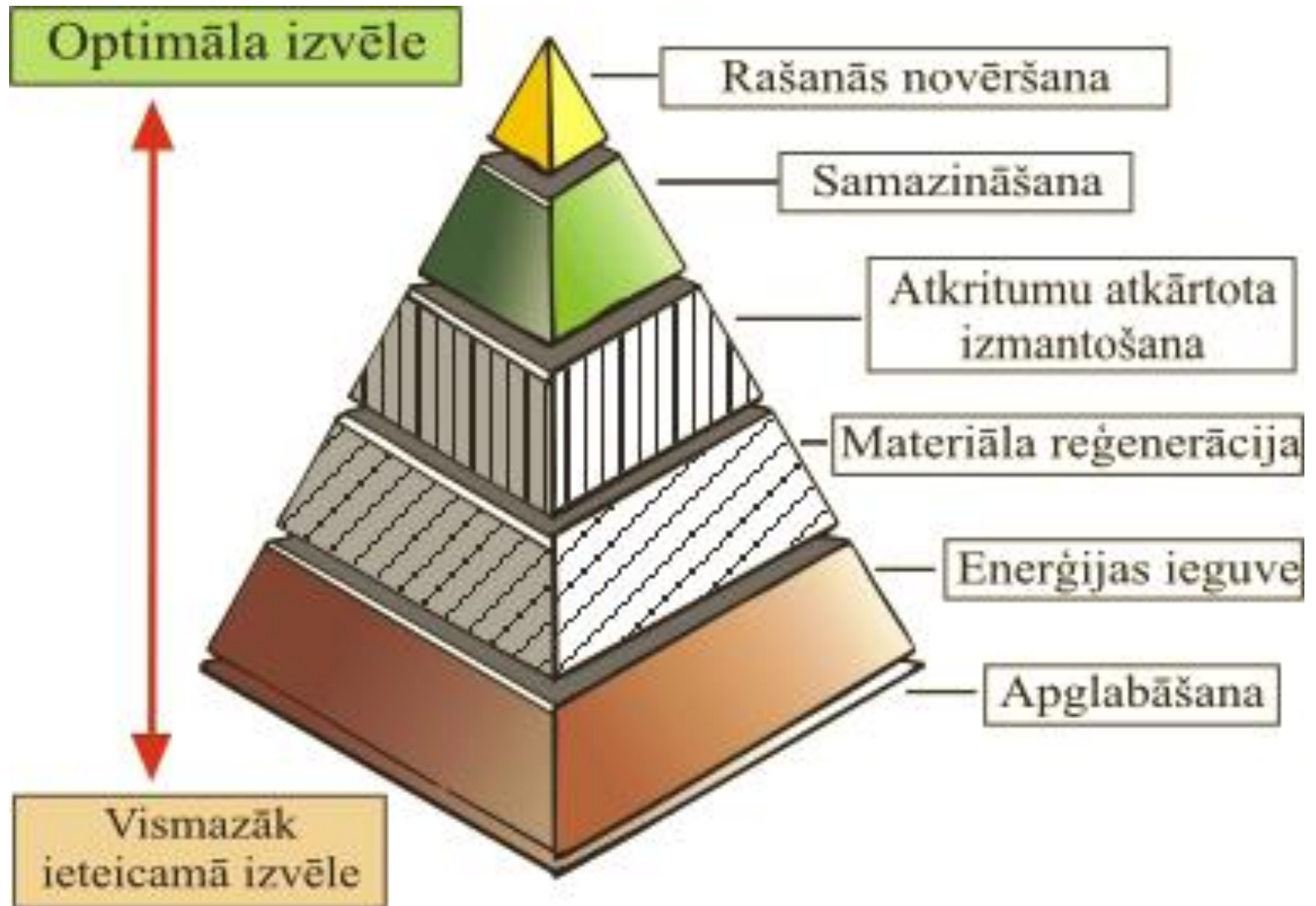
cik tas maksā teritorijas iedzīvotājiem?

komersantu loma?

Atkritumu daudzuma samazināšanas process

Atkritumu hierarhija

Likums *Par pašvaldībām*

15.pants. Vietējo pašvaldību pastāvīgās funkcijas:

- **organizēt iedzīvotājiem** komunālos pakalpojumus (...; **sadzīves atkritumu savākšana, izvešana, glabāšana vai pārstrāde;**...) neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds;
- **gādāt** par savas administratīvās teritorijas labiekārtošanu un sanitāro tīrību (...; **industriālo atkritumu savākšanas un izvešanas kontrole;** ...).

Atkritumu apsaimniekošanas likums (AAL)

1. pašvaldības organizē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem, ievērojot atkritumu apsaimniekošanas valsts (*un reģionālo!*) plānu,
 - saskaņā ar pašvaldības principu primārās ir teritorijas **iedzīvotāju intereses**, kuru īstenošanā pašvaldība nepārkāpj likumu.
 - MK nosaka atkritumu apsaimniekošanas reģionus (AAR)

Vadlīnijas no valsts; kā realizēt- AAR plāns!

AAL_2

2. Pašvaldības izdod **saistošos noteikumus**:

- reglamentē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu,
- reglamentē dalījumu zonās,
- nosaka prasības atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai un uzglabāšanai,
- nosaka kārtību, kādā veicami maksājumi

3. Organizē **atkritumu dalītu vākšanu**

4. Atkritumu savākšana, šķirošana, uzkrāšana, pārkraušana, uzglabāšana, apglabāšana un pārstrāde **ir atļauta tikai tam paredzētās vietās**

AAL_3

Pašvaldības

- **pieņem lēmumus** par jaunu sadzīves un bīstamo atkritumu reģenerācijas vai apglabāšanas iekārtu un atkritumu poligonu izvietojumu teritorijā
- **var ieguldīt** līdzekļus AA sistēmas izveidē un uzturēšanā

Pašvaldību sadarbība

- Var veidot un apstiprināt atkritumu apsaimniekošanas reģionālos plānus
- **Pašvaldības var veidot AAR centrus!?**
 - Funkcijas
 - Finansējums
 - Pašvaldības-poligonu īpašnieces un ne-īpašnieces
 - Sadarbība atļauta, bet trūkst vadlīniju un vienotas izpratnes

Pašvaldība

- **Izvēlas atkritumu apsaimniekotāju**, informē par to atkritumu radītājus
 - atbrīvotie no DRN paši slēdz līgumu ar komersantu **(Kāpēc!? Pamatojums?)**
- Teritorijā radītos atkritumus **apglabā tikai** attiecīgās teritorijas **poligonā**
- **Nosaka maksu** par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu: savākšana (*apsaimniekotāja izdevumi*), *apglabāšanas tarifs un DRN*

Depozītsistēma un dalītā vākšana

- Statistika(!)
- Blakus esošas sistēmas (pašvaldības organizē dalīto vākšanu, valsts- ievieš vienotu depozītsistēmu?) nevar pastāvēt vienlaicīgi!
- *Atbalsta pasākumi un investīcijas- pēc AAR prioritātēm!*
- **Mērķis**- samazināt atkritumus, pārstrādāt, nepiesārņot vidi...!
- **Kā to darīt?** – pašvaldību kompetence AAR

Problēmas un izaicinājumi

- pašvaldību komersantu priekšrocība sociāli jūtīgajās jomās (ūdens, kanalizācija, siltums, atkritumi utt.)!?
- pašvaldību un to izveidoto komercsabiedrību **ieguldījuma poligonos atmaksāšanās**
- **Atbildības sadalījums** par uzņemtajām saistībām par atkritumu apjomu un dalīto vākšanu (šķirošanu)
- **izņēmumu gadījumi** sadzīves atkritumu radītājiem, kuri atbrīvoti no dabas resursu nodokļa samaksas.

Kur šo komersantu vieta kopīgajā sadzīves atkritumu sistēmā?

Problēmas un izaicinājumi _2

- Saistošie noteikumi un līgumi!
- Maksa atkritumu radītājam!?
- Zemās cenas un komersantu nespēja līdzfinansēt infrastruktūras projektus
- Tirgus liberalizācija(?) **“Lieliem spēlētājiem” lielu tirgu!
Un pārējā teritorija? Kaitīga lieta! Sadz.atkritumu
administrēšana- pašvaldību lieta!**
- Neskaidras nākošā perioda investīcijas (NAP- dalītā vākšana)
- Degradētās teritorijas, piesārņotie punkti

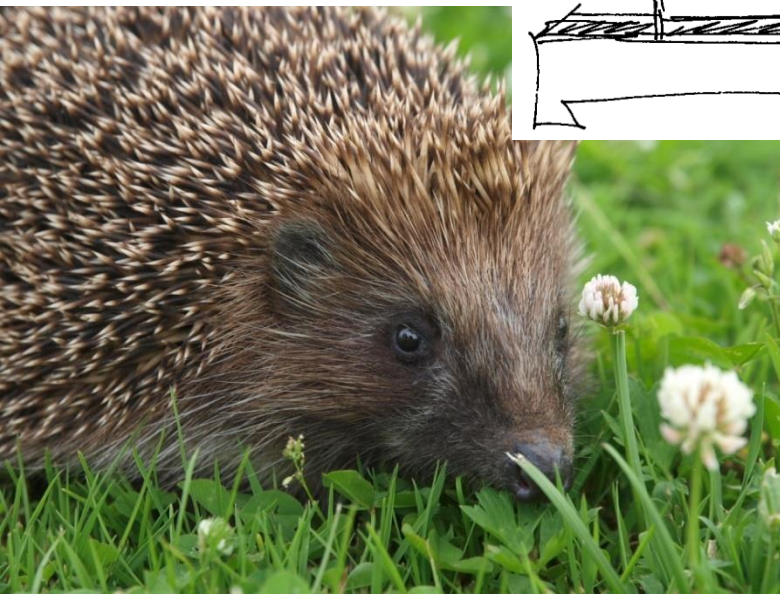
Problēmas un izaicinājumi _3

- DRN- palielināt? Spēja maksāt? Ieguvumi?
- Pašvaldība un operatori (līgumi, maksu kalkulācijas un apjomi!)
- Dalītās atkritumu vākšanas sistēmas sakārtošana un depozītsistēma, kontroles mehānismi, tad DRN paaugstināšana par apglabāšanu
- Nepieciešamo investīciju apjoms katrā AAR (izvērtējumu!)

Kopsavilkums:

- Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšana teritorijā- **pašvaldību kompetence un atbildība**, ja turpinām iesākto politiku.
- Pašvaldību programmas un **kopīgās prioritātes AAR**, tām valsts un ES atbalsts (pašvaldību politikas-saistošas gan pašvaldību, gan privātajiem komersantiem reģionā! Un sava vieta ir abiem!)
- Kopīgu **sadarbības institūciju** (AAR centrs) veidošana
- DRN palielinājums pats par sevi nerada AA sistēmas sakārtošanu
- **Mērķis**- tīra vide un arvien mazāk atkritumu!

Paldies, ka klausījāties!

LPS padomniece

Sniedze Sproģe

sniedzes@lps.lv